

Rīgā, 2016. gada 26. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Ļāvu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/38

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Padures aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Padures aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 6 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā).

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas

dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas. Visas aizsargājamo sugu atradnes kartētas, izmantojot GPS uztvērēju Garmin GPSmap 64 (izmantota LKS-92 koordinātu sistēma).

Kultūrvēsturiskā informācija par Padures aleju meklēta, apzinot pieejamo informāciju interneta resursos, kā arī apmeklējot Kuldīgas novadpētniecības un mākslas muzeju.

3. Alejas aizsardzības statuss

Padures aleja ir valsts nozīmes aizsargājams dabas piemineklis – aizsargājama aleja. Padures alejas kā dabas pieminekļa statusu, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus nosaka 02.03.1993. likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un 22.11.2005. MK noteikumi Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Padures aleja atrodas Kuldīgas novada Padures pagasta teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Kuldīgas novada teritorijas plānojums 2013. – 2025. gadam ar 2015. gada grozījumiem
- Kuldīgas novada attīstības programma 2014. – 2020. gadam
- Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. – 2030. gadam.

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Kurzeme 2030. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020. gadam
- Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2030. gadam.

Kuldīgas novada teritorijas plānojuma 2013. – 2025. gadam paskaidrojuma rakstā norādīts, ka Kuldīgas novadā ir 2 aizsargājamas alejas. Aizsargājamās alejas, tai skaitā Padures aleja, konkrētāk aprakstītas teritorijas plānojuma vides pārskata daļā, kur doti aleju nosaukumi un atrašanās vieta. Padures aleja kā aizsargājama aleja norādīta arī Kuldīgas novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos. Padures aleja nav attēlota teritorijas plānojuma grafiskajā daļā.

Kuldīgas novada attīstības programmā 2014. – 2020. gadam nav informācijas par Padures aleju. Viens no attīstības programmā noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem ir uzlabot novada teritorijas sasniedzamību, izkopt pilsētas, lauku un dabas vidi, un saglabāt tās vērtības. Kā viena no rīcībām šī mērķa sasniegšanai noteikta rīcība R.2.38. Sekmēt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kā arī citu vērtīgu dabas objektu un teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādi un ieviešanu, kā arī šo teritoriju izmantošanu ekotūrisma attīstībai un vides izglītībai atbilstoši katras teritorijas specifikai.

Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2014. – 2030. gadam vispārīgi norādīts, ka novada teritorijā ir 2 aizsargājamas alejas. Kā viens no prioritāriem novada telpiskās struktūras pilnveidošanas virzieniem noteikts “dabas, kultūrvēsturiski un ainaviski vērtīgo teritoriju saglabāšana un izkopšana”. Vadlīnijās ainaviski nozīmīgo teritoriju attīstībai stratēģijā cita starpā noteikta (1) dabas daudzveidības saglabāšana, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrāde un ieviešana (2) rekreācijai un izziņai nozīmīgo dabas teritoriju, kā arī vizuāli augstvērtīgo, kultūrvēsturiskajiem elementiem bagāto ainavu un kultūras pieminekļu izmantošana tūrismā.

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmā 2015. – 2020. gadam aizsargājamās alejas konkrēti nav minētas. Attīstības programmas sadaļā “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ilgtspējīga attīstīšana” norādīts, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizņem 14% no Kurzemes reģiona teritorijas. Kā viena no prioritātēm attīstības programmā noteikta Kurzemes dabas un kultūras telpas attīstība ar saukli Radošā Kurzeme 2020. Šajā prioritātē cita starpā izdalīti rīcības virzieni: RV4 Kultūras un dabas mantojuma sociālekonomiskā potenciāla izmantošana reģiona attīstībā; RV5 Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un izpēte.

Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015. – 2030. gadam nav informācijas par aizsargājamām alejām. Stratēģijā kā vispārīgs dabas un kultūrvides telpas attīstības mērķis noteikts “ainaviski sakopta, funkcionāli izmantota telpa, kas veido reģiona un vietu identitāti, pamatu tūrismam, ekonomikai kopumā, atbildību nākamībai”. Kā šī mērķa sasniedzamie rādītāji stratēģijā noteikti (1) sakoptas un apsaimniekotas visas kultūrvēsturiskās vietas (2) dabas un kultūras aizsargājamās vērtības iesaistītas tūrisma aprīvē (3) panākta attieksmes izmaiņa pret dabas un kultūrvēsturisko mantojumu. Stratēģijā doti arī risinājumi šī mērķa sasniegšanai.

5. Alejas apsekošana

Padures aleja apsekota 2016. gada 12. augustā plkst. 19:00 – 19:50 Apsekošanas laikā ir silts, skaidrs, saulains laiks, mēreni stiprs vējš.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Padures alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 21. pielikumā. Padures aleja izvietota gar autoceļu V1281, kas nogriežas no Ventspils - Kuldīgas šosejas virzienā uz Padures muižu, ceļam ir asfalta segums. Aleju veido divi savstarpēji atšķirīgi posmi. Pirmo posmu aptuveni 570 m garumā pamīšus veido lielu dimensiju liepas un tām pa vidu stādīti jaunāki vidēju un mazu dimensiju koki, kas izvietoti vienā rindā katrā ceļa pusē (1.attēls). Otro alejas posmu aptuveni 300 m garumā veido vidēju dimensiju

liepas, kas stādītas vienā rindā katrā ceļa pusē (2.attēls). Alejai piegulošo teritoriju veido lauksaimniecības zemju ainava ar izklaidus izvietotām lauku viensētām.

1.attēls. Padures alejas posms ar dažāda vecuma un dimensiju kokiem. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

2. Padures alejas posms ar vidēju dimensiju liepām. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā

Padures alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu sugas. Alejā konstatēta viena īpaši aizsargājamā ķērpju suga kausveida pleurostikta *Pleurosticta acetabulum*, kurai alejā atzīmētas 8 atradnes. *Pleurosticta acetabulum* atradnes koki alejā ir liepas un kļavas, suga konstatēta arī uz neliela diametra jaunas kļavas. Visas sugas atradnes alejā ir labā stāvoklī. Apkopojot iegūto informāciju par sugas atradnēm, var secināt, ka Padures aleja ir nozīmīga no īpaši aizsargājamās ķērpju sugas *Pleurosticta acetabulum* saglabāšanas viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No alejā sastopamās īpaši aizsargājamās ķērpju sugas *Pleurosticta acetabulum* aizsardzības viedokļa prioritāri nepieciešams saglabāt sugas atradnes kokus, kā arī to tuvumā esošos potenciālos dzīvotnes kokus, kurus suga varētu kolonizēt vispirms. Suga Padures alejā konstatēta arī uz jaunākiem kokiem, līdz ar to arī tie alejā var būt nozīmīgi sugas saglabāšanā.

9. Alejas kultūrvēsture

Kuldīgas novadpētniecības un mākslas muzejā nebija pieejama kultūrvēsturiskā informācija par Padures aleja, tāpēc tā izziņāta interneta resursos. Padures aleja pieder pie Padures muižas apstādījumiem, iespējams tā izveidota vienā laikā ar Padures muižas parku. Andras Briekmanes rakstā par Padures muižu portālā tūrismagids.lv minēts, ka kopš 1837. gada tā piederējusi skotu muižniekam un Rīgas tirgotājam Džonam Lovisam Balfūram un muižā saimniekojis arī viņa dēls Edvards un mazdēls Ādolfs. Padures muižas parku 19. gs sākumā pēc angļu ainavu parka parauga Balfūrs ierīkoja īpašuma rietumu malā. Līdz mūsdienām saglabājusies senā liepu aleja un ziemeļu malā dažas gobas no alejas.

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Ņemot vērā apkopoto informāciju par alejā sastopamajām īpaši aizsargājamajām sugām, alejas kultūrvēsturi un alejas ainavisko situāciju, ieteicams Padures aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās.

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354)

Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības: Ministru kabineta 2010. gada 30. septembra noteikumi Nr. 925, Latvijas Vēstnesis, 2010, 5. oktobris, Nr. 157 (4349)

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571)

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Kurzeme 2030. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020. gadam. Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 2015. gada 15. jūlija lēmumu Nr. 1.

Pieejama: http://www.kurzemesregions.lv/jomas/Teritorijas_attistibas_planosana/KPR_ilgtspējigas_attistibas_strategijas_un_attistibas_programmas_izstrade

Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2030. gadam. Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 2015. gada 15. jūlija lēmumu Nr. 1. Pieejama:

http://www.kurzemesregions.lv/jomas/Teritorijas_attistibas_planosana/KPR_ilgtspējigas_attistibas_strategijas_un_attistibas_programmas_izstrade

Kuldīgas novada teritorijas plānojums 2013. – 2025. gadam ar 2015. gada grozījumiem. Apstiprināts ar Kuldīgas novada domes 2013. gada 19. decembra lēmumu (protokols Nr.17, p.73). Grozījumi apstiprināti ar Kuldīgas novada domes 2015. gada 25. jūnija lēmumu (protokols Nr. 7, p.14). Pieejams: <http://www.kuldiga.lv/lv/pasvaldiba/planosana/teritorijas-plans>

Kuldīgas novada attīstības programma 2014. – 2020. gadam. Apstiprināta ar Kuldīgas novada domes 2013. gada 28. novembra lēmumu (protokols Nr. 16, 85. §). Pieejama: <http://www.kuldiga.lv/lv/pasvaldiba/planosana/attistibas-programma>

Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. – 2030. gadam. Apstiprināta ar Kuldīgas novada domes 2013. gada 19. decembra lēmumu (protokols Nr. 17, 85. §). Pieejama: <http://www.kuldiga.lv/lv/pasvaldiba/planosana/ilgtspejigas-attistibas-strategija>

13. Atzinuma sagatavošanā izmantotie informācijas avoti

Briekmane. A. 2016. Ceļojums laikā: Gleznainā skotu lordu villa Kurzemē – Padures muiža. Pieejams: <http://www.delfi.lv/turismagids/latvija/padures-muiza.d?id=47304001>

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča
Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;
sugu grupā: sūnas

Sertifikāta numurs: 128

Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.